

Avdelningen för förnybar energi & klimat
Enheten för förnybar energi

Enligt bifogad sändlista

Samråd gällande Riksintresse Energiproduktion: Vattenkraft.

Energimyndigheten har ansvar att hålla uppsikt över hushållningen med mark- och vattenområden. Däri ingår ansvar att utse riksintressen för energiproduktion och energidistribution. Ansvaret att utpeka riksintressen utgår från förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden samt 3 kap. 8§ miljöbalken

250 vattenkraftverk med högt värde för energisystemet

Energimyndigheten vill synliggöra vattenkraftens roll i energisystemet. Sveriges ca 2000 vattenkraftverk har därför delats in i tre klasser där ca 250 kraftverk i Klass 1 representerar de nationellt viktiga kraftverken. Klassificeringen beskrivs i den tidigare rapporten: ER 2016:11 - **Vattenkraftens reglerbidrag och värde för elsystemet**, som gemensamt undertecknats av generaldirektörerna för Energimyndigheten, Havs och vattenmyndigheten och affärsverket Svenska kraftnät.

Rapporten (ER 2016:11) lyfter fram reglerförmåga som en samhällsviktig resurs. Värdet av flexibilitet har även framhållits i Hav- och Vattenmyndigheten rapport 2014:14 - *Strategi för åtgärder i vattenkraften* och underlagsrapporten ER 2014:12 - *Vad avgör ett vattenkraftverks betydelse för elsystemet*.

I ER 2016:11 klassificeras de svenska vattenkraftverken utifrån sitt historiska relativa reglerbidrag - vilket anses vara det nyckeltal som bäst fångar ett vattenkraftverks nytta för energisystemet och samhället.

Klass 1 är den högsta klassen för reglerkraftverk och representerar i huvudsak de vattenkraftverk som anses mycket viktiga för elsystemets funktion. Ungefär 13 procent av det totala antalet vattenkraftverk i Sverige har tilldelats klass 1. Tillsammans står dessa kraftverk för cirka 98 procent av reglerbidraget i Sverige. Denna klassificering ligger även till grund för det förslag till riksintresseutpekande som härmed går ut på samråd.

Kriterier för utpekande av riksintresse

Kriteriet för att peka ut ett kraftverk och delar av ett vattendrag som riksintresse baseras i sin helhet på klassificeringen i ER 2016:11.

- Kraftverk som pekats ut som Klass 1 eller som i efterhand visat att de kan reglera motsvarande gränsvärdet i rapporten (0,03 procent eller högre).

Ett vattenkraftverk av klass 1 har flera delar vilka alla är viktiga för funktionen. De ytor som karterats som riksintresse motsvarar de områden eller delar av anläggningen som är nödvändiga för funktionen, enligt nedan:

- Damm. Ofta långt uppströms byggnad som rymmer generator och turbin.
- Tekniska vattenvägar. Det kan vara tuber, kanaler eller sprängda tunnlar. Som leder vatten till den byggnad som rymmer generator och turbin.
- Naturliga vattenvägar med onaturlig flödesregim. Torrfåror och flödespåverkade delar av vattendragen ingår då reglerförmåga i princip innebär förmåga att manipulera hydrologisk regim och tappa/ dämna vatten utifrån elsystemets behov.
 - Påverkansområde i vattendrag uppströms vilket är viktigt för regleringens funktion.
 - Påverkansområde nedströms klass 1 som är viktigt för regleringen.

Underlaget

Utpekade vattendrag och förslag till riksintresseområden har aggregerats per huvudavrinningsområde (HARO). Delar av vattendrag i 21 st HARO föreslås pekas ut som riksintresse vattenkraft.

För varje HARO har förslag till värdebeskrivningar och geografiska avgränsningar för riksintresseanspråken (nedladdningsbara GIS-skikt) tagits fram.

Till underlaget följer även en koordinatsatt lista med alla kraftstationer av klass 1 inklusive tekniska data som kan ses som ett pedagogiskt hjälpmedel för att förstå kraftsystemets sammanhang. Observera att det ofta i vattendrag kan finnas många dammar och kraftverk. Avsikten är att de behov som ställs av klass 1-anläggningarna styr avgränsningarna.

Data som finns är värdebeskrivningar för alla vattendrag, kartor i PDF-format samt SHAPE-filer för visning i GIS-program:

<http://www.energimyndigheten.se/fornybart/riksintressen-for-energiandamal/>.

I samarbete med boverket visas även samrådsområdena i boverkets web-tjänst för riksintressen: <http://gis2.boverket.se/apps/js/www/riksintressen/>

Avvägningar mot andra samhällsintressen

Energimyndigheten bedömer att de avvägningar som kommer att behöva göras mellan riksintresseanspråk vattenkraft och andra intressen, inte ensidigt kommer att fokuseras till avvägningen mellan vattenkraft och natur, utan att det finns andra verksamheter med anspråk på vattendragen. Strandnära bebyggelse, broar vars fundament påverkar avbördningsförmåga, gruvor som påverkar hydrologin eller turistnäring som t.ex. vill göra konstsnö kan påverka reglerförmågan.

Det föreslagna riksintresseanspråket för vattenkraft överlappar andra riksintresseanspråk, t.ex. yrkesfiske, rennärning eller naturvård.

I det fall det finns överlapp med nationalparker, Natura 2000 eller riksintressen för Natur- eller kulturmiljövärden enligt Miljöbalkens kapitel 4.6 är Energimyndigheten är medveten om att dessa intressen väger tyngre än riksintresseanspråket enl. 3 kap. miljöbalken.

Samrådet

Energimyndigheten önskar synpunkter på förslaget som helhet. Synpunkter kan lämnas av vem som än anser sig berörd och specifikt för ett särskilt riksintresseområde. Energimyndigheten önskar även ta del av ytterligare information för respektive riksintresseområde som kan vara av vikt inför det slutgiltiga beslutet och ser gärna att länsstyrelsen samordnar sina kommuner.

Energimyndigheten önskar svar senast den 30 september 2018. Svaren kan med fördel skickas i digital form till registrator@energimyndigheten.se

Frågor om samrådsunderlag kan ställas till

Elin Brodin

Enheten för förnybar energi
Tfn: 016-544 2022
elin.brodin@energimyndigheten.se

Maria Stenkvist

Enheten för förnybar energi
Tfn: 016-544 23 49
maria.stenkvist@energimyndigheten.se

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschef Caroline Asserup. Vid den slutliga handläggningen har enhetschefen Lars Andersson samt handläggare Maria Stenkvist deltagit. Föredragande har varit projektledaren Daniel Kulin.

Caroline Asserup

Daniel Kulin

Avdelningen för förnybar energi & klimat
Enheten för förnybar energi

Enligt bifogad sändlista

Sändlista

Enligt hushållningsförordningen

Samtliga Länsstyrelser
Boverket
Naturvårdsverket
Riksantikvarieämbetet
Försvarsmakten
Tillväxtverket
Trafikverket
Sametinget
Havs- och vattenmyndigheten
Sveriges geologiska undersökning
Strålsäkerhetsmyndigheten
Post- och telestyrelsen
MSB

Övriga myndigheter

Havs- och vattenmyndigheten
Kammarkollegiet
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Naturvårdsverket
Riksantikvarieämbetet
Svenska kraftnät
Boverket
Sametinget
Tillväxtverket
Försvarsmakten

Branschorganisationer

Sveriges fiskevattenägareförbund
Älvräddarna
Sportfiskarna
Lantbrukarnas riksförbund
Sveriges kommuner och landsting
Svensk vattenkraftförening, SVAF
Naturskyddsföreningen
Energiforsk
Energiföretagen Sverige AB

Kraftbolag med klass 1 anläggningar

Fortum
Gävle energi kraftvärme
Holmen
Jämtkraft
KEMAB
Mälarenergi
Skellefteåkraft
Sollefteå kommun
Statkraft
Sydkraft/ Uniper
Tekniska verken i Linköping
Vattenfall
Vattenregleringsföretagen (VRF):
Skellefteälvens VRF, Umeälvens vattenregleringsföretag, Ångermanälvens VRF, Indalsälvens VRF, Dalälvens VRF, Ljungans VRF, Ljusnans VRF, Sollefteälvens VRF.